

Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales

Cymorth chwilio | Finding Aid - Papurau Erfyl Fychan (GB 0210 ERFYCHAN)

<https://archifau.llyfrgell.cymru/index.php/papurau-erfyl-fychan>

<https://archives.library.wales/index.php/papurau-erfyl-fychan>

Cynhyrchir gan Llyfrgell Genedlaethol Cymru ar Chwefror 17, 2022

Generated by The National Library of Wales on February 17, 2022

Language of description: English

Iaith y disgrifiad: Saesneg

Language of description: Welsh

Iaith y disgrifiad: Cymraeg

Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales

Allt Penglais

Aberystwyth

Ceredigion

United Kingdom

SY23 3BU

01970 632 800

01970 615 709

gofyn@llgc.org.uk

www.llyfrgell.cymru

Papurau Erfyl Fychan

Tabl cynnwys | Table of contents

Gwybodaeth grynodedb Summary information	3
Natur a chynnwys Scope and content	3
Nodiadau Notes	4
Pwyntiau mynediad Access points	5
Disgrifiad cyfres Series descriptions	5
1 vtls004329263 (WIAbNL)0000329263, Gohebiaeth gyffredinol, 1924-1996	5
2 vtls004329264 (WIAbNL)0000329264, Traethawd MA, 1858, [1931]-1942	7
3 vtls004329266 (WIAbNL)0000329266, Yr Eisteddfod Genedlaethol, 1950-1967	9
4 vtls004329267 (WIAbNL)0000329267, 'Telynor Cymru', 1853-1962	10
5 vtls004329268 (WIAbNL)0000329268, Llyfrau nodiadau ac adysgrifau, 1783-1968 (gyda bylchau)	11

Crynodeb o wybodaeth | Summary of information

Lleoliad Repository:	Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales
Teitl Title:	Papurau Erfyl Fychan
Cod cyfeirnod Reference code:	GB 0210 ERFYCHAN
Virtua system control number [alternative]:	vtls004205330
GEAC system control number [alternative]:	(WIAbNL)0000205330
Dyddiad Date:	1858-1996 (crynhowyd 1924-1996) (dyddiad creu date of creation)
Disgrifiad ffisegol Physical description:	0.085 metrau ciwbig (5 bocs)
Iaith Language:	Welsh
Iaith Language:	English
Dyddiadau creu, golygu a dileu Dates of creation, revision and deletion:	Gorffennaf 2004
Nodyn Note [generalNote]:	Mae dyddiad olaf y creu yn ddiweddarach nag oes Erfyl Fychan oherwydd ceir papurau ei fab Geraint Vaughan-Jones hefyd. Crewyd y teitlau ar sail cynnwys y papurau. Rhoddwyd y teitlau gwreiddiol mewn dyfynodau.

Natur a chynnwys | Scope and content

Papurau Erfyl Fychan, 1858-1996, gan gynnwys llythyrau a anfonwyd ato, rhai oddi wrth ei gyd-aelodau yn yr Orsedd, copi o'i draethawd MA, 1939, sgriptiau radio, llyfr 'testimonials' John Roberts ('Telynor Cymru') a chyfrolau eraill yn cynnwys adysgrifau a ddaeth i'w feddiant, ynghyd â phapurau ei fab Geraint Vaughan-Jones.

Nodiadau | Notes

Nodiadau teitl | Title notes

Ffynhonnell | Immediate source of acquisition

Adnewwyd y gr#p cyntaf o bapurau Erfyl Fychan ym mis Ebrill 1965, ynghyd â chofnodion plwyfol Llanerfyl ym mis Chwefror 1966. Ym mis Mehefin 2001 derbyniwyd papurau ychwanegol Erfyl Fychan fel rhodd gan ei fab y Parchedig Ganon Geraint Vaughan-Jones. Cytunodd hefyd i drosi'n rhodd y papurau a roddwyd ar adnau i'r Llyfrgell gan ei dad. Derbyniwyd pedair cyfrol ychwanegol ym mis Medi 2003 trwy law Marian Delyth yn rhan o gymynrodd o lyfrau y diweddar Barchedig Ganon Geraint Vaughan-Jones.; A2001/34, 0200310931

Trefniant | Arrangement

Trefnwyd ar sail profiant yn LIGC yn bum cyfres: gohebiaeth gyffredinol, traethawd MA, Yr Eisteddfod Genedlaethol, 'Telynor Cymru', llyfrau nodiadau ac adysgrifau; ynghyd â phum ffeil: sgriptiau radio, Efyrdiau Allanol, 'Hen faledau 1780-1890', deunydd printiedig a thorion o'r wasg.

Cyfyngiadau ar fynediad | Restrictions on access

Disgwyllir i ddarllenwyr sydd am ddefnyddio papurau diweddar yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru lofnodi'r ffurflen 'Papurau modern - gwarchod data'.

Amodau rheoli defnydd | Conditions governing use

Amodau hawlfraint arferol.

Rhestrau cymorth | Finding aids

Ceir copi caled o'r rhestr hon yn LIGC.

Disgrifiadau deunydd | Related material

Ceir ach y sipsiwn Cymreig a luniwyd gan Erfyl Fychan, 1933-1939, yn NLW Rolls 136. Yn bocs 28 o'r cofnodion a gasglwyd gan y Powysland Club mae cais Erfyl Fychan, 1942, am swydd Cyfarwyddwr Addysg Sir Feirionnydd. Mae cofnodion plwyfol Llanerfyl, 1681-1838, ymhlith Archifau'r Eglwys yng Nghymru yn LIGC. Mae ffotograffau o Erfyl Fychan yn LIGC Casgliadau Arbennig. Gweler hefyd ddisgrifiadau lefel ffeil.

Ychwanegiadau | Accruals

Ni ddisgwyllir ychwanegiadau.

Nodiadau eraill | Other notes**Pwyntiau mynediad | Access points**

- Erfyl Fychan, 1899-1968 -- Archives. (pwnc) | (subject)
- Vaughan-Jones, Geraint, 1929-2003 (pwnc) | (subject)
- Welsh literature -- 20th century (pwnc) | (subject)

Disgrifiad cyfres | Series descriptions**Cyfres | Series 1 vtls004329263 (WIAbNL)0000329263: Gohebiaeth gyffredinol**

Dyddiad | Date: 1924-1996 (dyddiad creu) | (date of creation)

Natur a chynnwys | Scope and content:

Llythyrau, 1924-1996, gan gynnwys rhai a anfonwyd at Erfyl Fychan a'i fab Geraint Vaughan-Jones, yn ymwneud â'u dyletswyddau proffesiynol, ynghyd â phersonalia.

Disgrifiad ffisegol | Physical description: 4 ffolder, 2 gyfrol

Lleoliad ffisegol | Physical location: ARCH/MSS (GB0210)

Nodyn | Note [generalNote]:

Preferred citation: 1

Trefniant | Arrangement:

Trefnwyd yn chwe ffeil yn gronolegol a threfn wreiddiol o fewn y ffeiliau.

FFeil / rhestr eitemau | File / item list

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
1/1 vtls004329581 (WIAbNL)0000329581	File - Llythyrau Prifysgol Lerpwl <i>Crëwr / Creator:</i> Davies, J. Glyn (John Glyn), 1870-1953 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau, 1929-1932, yn ymwneud â gwaith academiaidd Erfyl Fychan. Ymhlith y gohebwyd mae J. Glyn Davies (12) a W. Garmon Jones (2), ynghyd â llythyr oddi wrth Idris Bell, 1924 a llythyr, 1924, yn ei hysbysu ei fod wedi'i benodi yn 'Ben Athro' Ysgol Llanerfyl. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1/1	1924-1932	1 ffolder (1 cm.)

	<i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
1/2 vtls004329559 (WIAbNL)0000329559	File - 'Llythyrau llenorion ac eraill'	1926-1965	1 ffolder (1 cm.)
	<i>Crëwr / Creator:</i> Davies, Clement, 1884-1962 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau, 1926-1965, yn ymwneud â'i yrfa academaidd, atebion ynglŷn â'i waith ymchwil a'i ddiroddordebau eraill megis yr Eisteddfod Genedlaethol, gan gynnwys rhai oddi wrth Clement Davies (2), Bryfdir (1), J. T. Jones (3), J. L. Cecil-Williams (2), T. H. Parry-Williams (2), T. Gwynn Jones (26), ynghyd â dau dystlythyr ganddo, 1935, 1942, Dora Herbert Jones (1), Gwilym R. Tilsley (2), Brynallt (2), Dillwyn Miles (1), Cynan (2), E. R. Winstedt, golygydd y Gypsy Lore Society (6), D. J. Williams, Abergwaun (1), J. Dyfnallt Owen (1), J. O. Williams (1), William George (1). Ceir hefyd eitemau eraill megis sgript 'Cerdd Dant' gan Erfyl Fychan a ddarllledwyd yn 'Yr Egwyl Gymraeg', [?1935], 'Cân Geraint' ganddo, [c. 1929] a rhaglen dadorchuddio cofgolofn i I. D. Hooson, 1952. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1/2 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
1/3 vtls004329705 (WIAbNL)0000329705	File - Llythyrau a phersonalia	1929-1966	1 gyfrol (1 cm.)
	<i>Crëwr / Creator:</i> Jones, Idwal, 1895-1937 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Cyfrol ar gyfer arddangos cardiau Nadolig ond a ddefnyddiwyd ar gyfer cadw llythyrau a dogfennau pwysig yn ymwneud â'i yrfa academaidd a chyhoeddus, 1929-1966. Ymhlith y gohebwyr mae Idwal Jones (3), T. Gwynn Jones (2), Kitty Idwal Jones, Syr John Cecil-Williams, [Francis] Wynn [Jones] (2), ynghyd â llofnod Gracie Fields ac englynion gan Gwilym R. Tilsley, 1966. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1/3 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
1/4 vtls004329674 (WIAbNL)0000329674	File - Llythyrau	[1931]-[1963]	1 ffolder (0.5 cm.)
	<i>Crëwr / Creator:</i> Parry-Williams, Amy, Lady, 1910-1988 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau, [1949]-[1963], gan gynnwys rhai oddi wrth y Fonesig Amy Parry-Williams, Brynallt (3), Mam o Nedd, Cynan, Telynores Rhondda (2), Caerwyn (3), J. Dyfnallt Owen, Trefin (2), Syr John Cecil-Williams, D. Jacob Davies, Clement Davies, Gwilym R. Tilsley; ynghyd â mân bapurau gan gynnwys taflen, 1931, yn hysbysebu cyhoeddi llyfr Erfyl Fychan, Bywyd Cymdeithasol Cymru yn y Ddeunawfed Ganrif a 'Serch ifanc a hunaf' sef cyfieithiad Erfyl Fychan o eiriau Arthur Somerverell 'Young love lies sleeping', Eisteddfod Genedlaethol Caerdydd 1960 (printiedig). <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1/4 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i>		

	ARCH/MSS (GB0210)		
1/5 vtls004329780 (WIAbNL)0000329780	File - Llythyrau a phersonalia	1937-1996	1 gyfrol (1 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Cyfrol ar gyfer arddangos cardiau Nadolig ond a ddefnyddiwyd ar gyfer cadw llythyrau a dogfennau pwysig yn ymwneud â'i yrfa academiaidd a chyhoeddus. Ceir gwahoddiadau i ymweliadau brenhinol â Chymru, 1937, 1953, 1960; rhaglen cyhoeddi Eisteddfod Talaith a Chadair Powys, 1960; rhaglen seremoni dadorchuddio cofeb Dewi Emrys ym Mhwllleri, 1961; a gwahoddiadau i fyrbrydau'r Eisteddfod Genedlaethol. -- Ceir hefyd bapurau'n perthyn i'w fab y Canon Geraint Vaughan-Jones yn y gyfrol, gan gynnwys rhaglen ordeinio neu gysegru Dr Barry Morgan yn Esgob Bangor, 1993; emynau a ysgrifennwyd gan Geraint Vaughan-Jones, 1982 a 1989, ar gyfer G#yl Eglwysi Tydecho; llythyrau, 1984, 1986, 1989, oddi wrth Cledan, Esgob Bangor, yn ymwneud â'i yrfa yn Esgobaeth Bangor; ynghyd â thorion o'r wasg, Blewyn Glas, Rhagfyr 1990, papur bro ardal Machynlleth, yn cynnwys erthygl 'Nabod cymeriad' am Geraint Vaughan-Jones; a thafleuni eraill a gasglwyd ganddo. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1/5 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
1/6 vtls004329788 (WIAbNL)0000329788	File - Llythyrau Geraint Vaughan-Jones	1956-1957	1 ffolder (0.5 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Dau lythyr, 1957, oddi wrth Geraint Vaughan-Jones at ei deulu tra roedd yn byw yn Zweibrucken yn yr Almaen ac yn gweithio fel cyfieithydd, ynghyd â llythyrau oddi wrth Leigh Henry, Brynallt a Rhosier. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 1/6 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		

Cyfres | Series 2 vtls004329264 (WIAbNL)0000329264: Traethawd MA

Dyddiad | Date: 1858, [1931]-1942 (dyddiad creu) | (date of creation)

Natur a chynnwys | Scope and content:

Papurau'n ymwneud â llunio traethawd Erfyl Fychan 'The Wayside Entertainer in Wales in the Nineteenth Century' (Lerpwl, 1939), gan gynnwys 'Gwerslyfr y delyn Deir-res' gan Ellis Roberts ('Eos Meirion'), 1858.

Disgrifiad ffisegol | Physical description: 5 cyfrol, 1 amlen, 1 llyfryn

Lleoliad ffisegol | Physical location: ARCH/MSS (GB0210)

Nodyn | Note [generalNote]:

Preferred citation: 2

Pwyntiau mynediad | Access points:

- Harpists -- Wales (pwnc) | (subject)

Trefniant | Arrangement:

Trefnwyd yn bum ffeil yn gronolegol; trefn wreiddiol o fewn y ffeiliau.			
FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
2/1 vtls004329285 (WIAbNL)0000329285	File - 'Gwerslyfr y Delyn Deir-res' <i>Crëwr / Creator:</i> Roberts, Ellis, 1819-1873 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> 'Gwerslyfr y Delyn Deir-res' gan Ellis Roberts ('Eos Meirion') gydag ymarferion ac alawon i'r delyn, Llundain 1858, a gyhoeddwyd yn ddiweddarach fel Manual or method of instruction for playing the Welsh harp : with explanatory remarks ... yn [1902]. Bu'r llawysgrif hon ym meddiant Nicholas Bennett, Trefeglwys, ac yna gyda pherthynas iddo N. Bennett Owen, Llanidloes. Fe'i rhoddwyd i Erfyl Fychan pan oedd yn ymchwilio ar gyfer ei draethawd MA yn 1933. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 2/1 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1858, 1933	1 gyfrol (2 cm.)
2/2 vtls004329292 (WIAbNL)0000329292	File - Traethawd MA <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Fersiwn llawysgrif o'i draethawd 'The Wayside Entertainer in Wales in the Nineteenth Century' ond nid yw'r tudalennau mewn trefn. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 2/2 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	[1931]-[1939]	1 amlen (1 cm.)
2/3 vtls004329294 (WIAbNL)0000329294	File - Traethawd MA <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Fersiwn drafft o'i draethawd 'The Wayside Entertainer in Wales in the Nineteenth Century' gyda chyfarwyddiadau i'r teipydd. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 2/3 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	[1931]-[1939]	1 gyfrol (1 cm.)
2/4 vtls004329320 (WIAbNL)0000329320	File - Traethawd MA <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Traethawd 'The Wayside Entertainer in Wales in the Nineteenth Century' mewn teipysgrif. Ceir y traethawd mewn un gyfrol a dau atodiad, y cyntaf yn cynnwys testun y cerddi a'r ail yn fynegai i'r awduron a'u ffugenwau. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i>	[1939]	3 cyfrol (8 cm.)

	Preferred citation: 2/4 <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
2/5 vtls004329324 (WIAbNL)0000329324	File - 'The Wayside Entertainer in the 19th Century'	1942	1 llyfryn (8 pp.)
	<i>Natur a chynnwys Scope and content:</i> Adargraffiad gan y Powysland Club o erthygl Erfyl Fychan a ymddangosodd yn Collections Historical & Archaeological relating to Montgomeryshire, 1942, at ddefnydd ei haelodau. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 2/5 <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
Cyfes Series 3 vtls004329266 (WIAbNL)0000329266: Yr Eisteddfod Genedlaethol			
<u>Dyddiad Date:</u> 1950-1967 (dyddiad creu) (date of creation)			
<u>Natur a chynnwys Scope and content:</u> Llythyrau'n trafod materion yr Orsedd a'r Eisteddfod Genedlaethol, 1950-1965, a llythyrau, 1967, yn ymwneud â thysteb i Erfyl Fychan.			
<u>Disgrifiad ffisegol Physical description:</u> 1 ffolder, 1 amlen			
<u>Lleoliad ffisegol Physical location:</u> ARCH/MSS (GB0210)			
<u>Nodyn Note [generalNote]:</u> Preferred citation: 3			
<u>Trefniant Arrangement:</u> Trefnwyd yn dair ffeil yn gronolegol; trefn wreiddiol o fewn y ffeiliau.			
FFeil / rhestr eitemau File / item list			
Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
3/1 vtls004330819 (WIAbNL)0000330819	File - Yr Orsedd	[1935], 1960, 1965	1 ffolder (0.5 cm.)
	<i>Crëwr Creator:</i> Cynan, 1895-1970 <i>Natur a chynnwys Scope and content:</i> Cyfarwyddiadau seremonïau Gorsedd y Beirdd gan y Cofiadur Cynan mewn teipysgrif, [1935], ynghyd â chynllun Cylch yr Orsedd, 1960, a chopi printiedig o drefniadau'r Orsedd at Eisteddfod Genedlaethol Y Drenewydd 1965. <i>Nodyn Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 3/1 <i>Lleoliad ffisegol Physical location:</i>		

	ARCH/MSS (GB0210)		
3/2 vtls004329359 (WIAbNL)0000329359	File - Llythyrau'r Orsedd	1950-1965	1 ffolder (0.5 cm.)
	<i>Crëwr / Creator:</i> Coombe Tennant, Winifred, 1874-1956 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau'n trafod materion yr Orsedd a'r Eisteddfod Genedlaethol, 1950-1965. Ymhlith y gohebwyd mae Mam o Nedd (1) a 'Note as to the duties of the Mistress of the Robes' ganddi, 1952; Trefn (3) yn cynnwys ei gywydd coffa i Elfed, 1954; D. Rhys Phillips (2); Brynallt (13); Cynan (8); Leila Megane (1); a Maxwell Fraser (2). <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 3/2 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
3/3 vtls004329681 (WIAbNL)0000329681	File - Tysteb Erfyl Fychan	1967	1 amlen (0.5 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llythyrau, 1967, oddi wrth aelodau'r Orsedd at Alun Ogwen [Williams] (ysgrifennydd aelodaeth) yn anfon rhoddion ariannol i ddiolch i Erfyl Fychan wrth iddo ymddeol fel Arwyddfardd wedi chwarter canrif o wasanaeth. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 3/3 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		

Cyfres | Series 4 vtls004329267 (WIAbNL)0000329267: 'Telynor Cymru'

Dyddiad | Date: 1853-1962 (dyddiad creu) | (date of creation)

Natur a chynnwys | Scope and content:

Llyfr 'testimonials' John Roberts ('Telynor Cymru'), 1853-1887, gydag adysgrif Erfyl Fychan, ynghyd â thorion o'r wasg yn ymwneud â'i fab Ernest Roberts.

Disgrifiad ffisegol | Physical description: 2 gyfrol, 1 amlen

Lleoliad ffisegol | Physical location: ARCH/MSS (GB0210)

Nodyn | Note [generalNote]:

Preferred citation: 4

Pwyntiau mynediad | Access points:

- Roberts, John, 1816-1894 (pwnc) | (subject)

Trefniant | Arrangement:

Trefnwyd yn ddwy ffeil yn nhrefn amser; trefn wreiddiol o fewn y ffeiliau.

Disgrifiadau deunydd | Related material:

Ceir llawysgrifau a phapurau John Roberts ('Telynor Cymru') yn LIGC.

FFeil / rhestr eitemau | File / item list

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
4/1 vtls004329328 (WIAbNL)0000329328	File - Llyfr 'testimonials' John Roberts <i>Crëwr / Creator:</i> Hughes, John Ceiriog, 1832-1887 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llyfr 'testimonials' John Roberts ('Telynor Cymru'), 1853-1887, a ddaeth i feddiant Erfyl Fychan drwy fab y telynor, Charles Roberts ('Crythor Hafren') yn 1932, yn mynegi gwerthfawrogiad ei gynulleidfa, gan gynnwys J. Ceiriog Hughes, 1868, ac adroddiadau o'r wasg am gyngherddau'r teulu. Ceir hefyd adysgrif llawn, [1931], a wnaeth Erfyl Fychan o'r gyfrol hon sy'n cynnwys gwerthfawrogiad o ddoniau cerddorol 'Telynor Cymru' ac aelodau o'i deulu gan noddwyr. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 4/1 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1853-1932	2 gyfrol (3.5 cm.)
4/2 vtls004329338 (WIAbNL)0000329338	File - Ernest Roberts <i>Crëwr / Creator:</i> Hollings, Arthur S. <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Dau lythyr oddi wrth Arthur S. Hollings, 1962, yn trafod hanes y teulu Roberts, ynghyd â thorion o'r wasg, 1962, a anfonwyd ganddo, yn ymwneud ag Ernest Roberts, mab John Roberts ('Telynor Cymru'), yn dathlu ei ben-blwydd yn gant yn ei gartref yn ardal Stratford-on-Avon; a chopi o raglen cyngerdd a berfformiwyd o flaen y Frenhines Victoria gan y teulu Roberts, 1889 (yr oedd Ernest Roberts yn un o'r perfformwyr). <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 4/2 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	[1962]	1 amlen (0.5 cm.)

Cyfres | Series 5 vtls004329268 (WIAbNL)0000329268: Llyfrau nodiadau ac adysgrifau

Dyddiad | Date: 1783-1968 (gyda bylchau) (dyddiad creu) | (date of creation)

Natur a chynnwys | Scope and content:

Adysgrifau gan Erfyl Fychan ac eraill a cherddi gwreiddiol ganddo, 1783-1968 (gyda bylchau).

Disgrifiad ffisegol | Physical description: 7 cyfrol

Lleoliad ffisegol | Physical location: ARCH/MSS (GB0210)

Nodyn | Note [generalNote]:

Preferred citation: 5

Trefniant | Arrangement:

Trefnwyd yn ôl dyddiad creu; trefn wreiddiol o fewn y ffeiliau.

FFeil / rhestr eitemau | File / item list

Cod cyfeirnod Reference code	Teitl Title	Dyddiadau Dates	Disgrifiad ffisegol Physical description
5/1 vtls004329435 (WIAbNL)0000329435	File - Y Gododdin <i>Crëwr / Creator:</i> Pughe, W. Owen (William Owen), 1759-1835 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Adysgrif a wnaed gan William Owen [Pughe], 1783, o gyfrol [llawysgrif] testun Aneirin o'r Gododdin oedd ym meddiant Owen Jones ['Owain Myfyr'] yn Llundain. Mae'r gyfrol hefyd yn dwyn enw Thomas Evans, 1850. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5/1 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	1783, 1850	1 cm.
5/2 vtls004329442 (WIAbNL)0000329442	File - Adysgrifau Watcyn Fardd <i>Crëwr / Creator:</i> Walcyn Fardd, 1835-1874 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Adysgrifau gan Watcyn Fardd, [1855]-1874, o gywyddau ac englynion. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5/2 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)	[1855]-1874	1.5 cm.
5/3 vtls004329449 (WIAbNL)0000329449	File - William Jones, Llangadfan <i>Crëwr / Creator:</i> Jones, William, 1726-1795 <i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Adysgrif gan Erfyl Fychan, [1920]-[1968], o lyfr William Jones (1726-1795), Dolhywel, Llangadfan, yn cynnwys cerddi yn y mesurau caeth ganddo, 1771-1792, ynghyd â rhestr o ddyddiadau 'holl hen ffeiriau Cymru' o lawysgrif a ysgrifennwyd tua 1620. Defnyddiwyd y llyfr hefyd ar gyfer gwneud nodiadau o lawysgrif Cwrtmawr 856D ar arferion priodi yn Sir Aberteifi. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5/3 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i>	[1920]-[1968]	1.5 cm.

	ARCH/MSS (GB0210)		
5/4 vtls004329470 (WIAbNL)0000329470	File - 'Cell gymysg'	1929-[1966]	2 cm.
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> 'Cell gymysg' sef casgliad o adysgrifau gan Erfyl Fychan a ddechreuodd yn 1929, gan gynnwys anterliwt gan Ellis y Cowper a nifer o englynion gan T. Gwynn Jones. Ceir hefyd enghreifftiau o waith Erfyl Fychan ei hun gan gynnwys 'Y Di-wifr'; penillion 'Dadl ynghylch Neuadd y Sir ym Maldwyn 1930'; 'Noswyl J. Breese Davies, Dinas Mawddwy, hunodd 4/x/40'; englyn, 'Eryri'; penillion a luniodd ar gyfer agoriad G#yl Gerdd Dant Cymru yn Y Felinheli, 1947, a phenillion cyfarch i D. R. Hughes ('Myfyr Eifion') ar achlysur cyflwyno Tysteb Genedlaethol iddo yng Nghaerdydd yn 1948; 'Carol y Byd Dyrus', 1962, a chyfarchion pen-blwydd i Cynan yn 70, 1965. Ceir hefyd ychwanegiadau gan [ei fab Geraint Vaughan-Jones] a phapurau rhydd yn ei law. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5/4 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
5/5 vtls004329439 (WIAbNL)0000329439	File - Dyddlyfr y Capten Charles Compton Parish	[1944]	1 cm.
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Adysgrif ar ffurf teipysgrif a wnaed gan [?Erfyl Fychan], [1944], o ddyddlyfr y Capten Charles Compton Parish fel Carcharor Rhyfel yn Ffrainc, 1794-1795. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5/5 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
5/6 vtls004329580 (WIAbNL)0000329580	File - Llyfrau nodiadau	[1955x1968]	2 gyfrol (0.5 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llyfr nodiadau yn cynnwys manylion am I. D. Hooson ar gyfer rhaglen deyrnged iddo, o bosib, a llyfr nodiadau yn cynnwys nodiadau hanesyddol am Powys ac adysgrif o 'Yr Hen Dyddynwr' gan 'Dewi Aeron' ar fesur Tri Thrawiad. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: 5/6 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
/1 vtls004329270 (WIAbNL)0000329270	File - Sgriptiau radio	1935-1966	1 ffolder (1 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Sgriptiau radio yn cynnwys 'Hen arferion Cymru fu, 1700-1800', 1935, sef dwy wers ar y baledwr a baledi; 'Ugain munud gyda'r Bardd Crwst', 1938; 'Dic Dywyll - Tywysog y Baledwyr', 1938; 'Twm o'r Nant, yr Anterliwdiwr', [1938]; 'Cymeriadau' yn y gyfres 'Cywain', 1965; 'Digwyddiad pwysig y carwn i fod yno', 1966; 'Y llyfr gorau y caraswn fod wedi'i ysgrifennu' a 'Y cymeriad gorau a gyfarfyddais', 'Cywain', 1966. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: /1 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i>		

	ARCH/MSS (GB0210)		
/2 vtls004329271 (WIAbNL)0000329271	File - Efyrdiau Allanol	1933-1968	1 ffolder (2 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Llyfr nodiadau yn cynnwys nodiadau ar lenyddiaeth y bedwaredd ganrif ar bymtheg ar gyfer dosbarth Y Foel, 1933-1934; nodiadau ar fywyd cymdeithasol Cymru yn y ddeunawfed ganrif, dosbarth tiwtorial Fourcrosses, 1965-1966, a maes llafur ar gyfer y cwrs 'Llenyddiaeth a bywyd cymdeithasol Cymru yn y ddeunawfed ganrif', 1967-1968; a maes llafur a rhestr lyfrau ar gyfer dosbarth Fourcrosses, 1966-1967. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: /2 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
/3 vtls004330800 (WIAbNL)0000330800	File - 'Hen faledau 1780-1890'	[1930]	1 gyfrol (2.5 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Baledi wedi'u casglu gan Erfyl Fychan, [1930], gan awduron megis 'Ywain Meirion', Abel Jones ('Y Bardd Crwst'), Richard Williams ('Bardd Gwagedd') a Richard Davies ('Bardd Nantglyn') ar destunau fel llofruddiaethau, damweiniau a thrychinebau. Ychwanegwyd nodiadau gan Erfyl Fychan mewn pensil am bwy oedd wedi canu'r faled. -- Ceir dalen rhydd gyda'r teitl 'Bibliography of Ballads composed by Owen Griffith (Ywain Meirion) compiled by Erfyl Fychan' ar ddechrau'r gyfrol a mynegai anorffenedig. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: /3 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		
/5 vtls004329274 (WIAbNL)0000329274	File - Torion o'r wasg	[1945]-1966	1 ffolder (2 cm.)
	<i>Natur a chynnwys / Scope and content:</i> Torion, [1945]-1966, gan gynnwys llawer iawn o'i golofn 'Nodion bryn a bro' yn y County Times, [1957]-[1963], ac yn ymwneud â'i waith eisteddfodol yn genedlaethol a lleol. <i>Nodyn / Note [generalNote]:</i> Preferred citation: /5 <i>Lleoliad ffisegol / Physical location:</i> ARCH/MSS (GB0210)		